

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
VOLUME-3, ISSUE-09**

**EKSPERIMENTAL URETEROGIDRONEFROZDA SIYDIK NAYI
DEVORINING SEGMENTAR REMODELLANISHI VA MORFOMETRIK
KO'RSATKICHLARI DINAMIKASI**

Ashurov Sirojiddin Eshonqul O'g'li

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti Termiz Filiali Assistenti

Email: sirojiddin1992.vp@gmail.com

Orcid: [0009-0000-6480-9237](https://orcid.org/0009-0000-6480-9237)

Telefon raqam: +998 90 988 48 92

Muammoning dolzarbligi: Ureterogidronefroz bilan kechuvchi kasalliklar ko'payib borayotgani siydik chiqarish tizimi organlari, xususan siydik nayining patologik sharoitdagi struktur-morfologik o'zgarishlarini chuqur o'rganishni talab etadi.

Material va usullar: Tadqiqot 48 ta oq laboratoriya kalamushlarida (24 ta erkak, 24 ta urg'ochi) M.V. Novikova usuli bo'yicha siydik nayining yuqori 1/3 qismini ligaturalash orqali hosil qilingan ureterogidronefroz modelida o'tkazildi. Hayvonlar 2 guruhga (nazorat va eksperimental) ajratilib, 3–6 oy davomida gistologik, gistokimyoviy, immunogistokimyoviy va morfometrik usullarda tekshirildi.

Natijalar: Dastlabki bosqichlarda siydik nayi devorida kompensator-moslanish reaksiyalari (uroteliy proliferatsiyasi, mushak qavati gipertrofiyasi, tomirlar dilatatsiyasi) ustunlik qilgani aniqlandi. Kuzatuv muddati uzayishi bilan bu jarayonlar dekompensatsiya, vakuolyar distrofiya va diffuz fibroz bilan almasldi. Morfometrik tahlil natijasida devorning umumiy qalinligi $415,8 \pm 16,9$ mkm dan $602,7 \pm 24,3$ mkm gacha, fibroz indeksi esa 12,4% dan 28,9% gacha ortganligi ($p < 0,05$) qayd etildi. Patologik o'zgarishlarning jadalligi bo'yicha segmentar ketma-ketlik aniqlandi: Intramural qism > Chanoq qismi > Qorin qismi.

Xulosa: Eksperimental ureterogidronefrozda siydik nayi devorning remodellanishi bosqichma-bosqich kechib, eng chuqur degenerativ va sklerotik o'zgarishlar uning intramural segmentida rivojlanadi.